

UNDERSVISINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik Indskolingen

- Lær dansetrin til cha-cha-cha
- Spil latinamerikanske percussionrytmer

Brug før / efter skolekoncert med

THE LATIN CLÁSICO

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

3	Sådan bruges materialet
4	Fælles Mål
5	Til læreren
6	Musik – 2-3 lektioner
8	Håndpercussion
9	Undervisningsmateriale til obligatorisk intro
11	Undervisningsmateriale til musik
12	Håndpercussion
13	Noder til Mas que nada
14	Praktisk info om koncerten
15	Til kontaktlæreren
16	Praktiske oplysninger
17	Koncertplakat

MUSIKEKSEMPLER PÅ LMS.DK

1. Fiesta en Elorza
2. Quizás, quizás, quizás
3. Mas que nada

lms.dk/katalogvisning/?pid=8487

Se 'Til kontaktlæreren' på side 17

Forsidefoto: Ole Haupt

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk meget gerne den obligatoriske intro, som sikrer, I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK INTRO

1. Hils på The Latin Clásico
2. En skytsengel fejres i landsbyen Elorza...

MUSIK 2-3 TIMER

1. Lær at danse cha-cha-cha
2. Lær percussion-instrumenterne at kende
3. Spil sammen på percussion

FÆLLES MÅL

Musik

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikudøvelse

KOMPETENCEMÅL

2. Eleven kan deltage opmærksom i sang, spil og bevægelse.

Kompetencemål
flerårige læringsmål

Færdigheds- og vidensmål
etårige læringsmål

Læringsmål
for undervisningsforløb

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Spil

Eleven kan anvende percussion som ledsagelse til leg og sang.

Eleven kan deltage i enkelt sammenspil.

Eleven har viden om spilleteknik på percussioninstrumenter.

Eleven har viden om rytmiske og melodiske figurer.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleverne lærer grundtrinene til cha-cha-cha.
2. Eleverne lærer om latinamerikanske rytmer og instrumenter.
3. Eleverne lærer percussion-instrumenter at kende med særligt fokus på håndpercussion.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL LÆREREN

The Latin Clásico er, som band-navnet siger, klassisk latinamerikansk musik med alt, hvad det indebærer af godt humør, melankoli, særegne rytmer, lyst til bevægelse og dans. Musikerne kommer fra henholdsvis Cuba, Colombia, Venezuela og Danmark og er således repræsentanter for en bred vifte af traditioner indenfor latin- og sydamerikansk musik med et lyst strejf fra det nordiske. Under en koncert med The Latin Clásico, kommer I til at opleve traditionel musik, danse og røverhistorier spillet og sunget, danset og fortalt af tre ægte latinamerikanere og en dansk rejseguide...

MUSIKERNE ER:

Elvio Bravo Muñoz - sang og guitar

Yasser Morejón Pino - sang og bas

Signe Asmussen Manuitt - sang, violin og percussion

Ernesto Manuitt Hernández - sang, cuatro og percussion

Obligatorisk intro (1/2 time)

Klasse- eller musiklærer.

TIL INTRODUKTIONEN SKAL DU BRUGE:

- Et verdenskort til at vise, hvor i Sydamerika musikerne kommer fra
- Videopræsentation af bandet, vimeo.com/547634532/ff4bcba903
- [Fiesta en Elorza](#)
- Elevarket Fiesta en Elorza, evt. i kopier på A3, så der er god plads til at tegne.

SE PRÆSENTATIONSVIDEOEN

I præsentationsvideoen introducerer rejseguiden Signe sine sydamerikanske venner.

På videoen får eleverne en lille bid af de humørfyldte rytmer fra The Latin Clásico. Hvordan oplevede de det? Hvad tror eleverne, de skal opleve på baggrund af den video, de har set?

Find på verdenskortet de lande, som musikerne kommer fra.

LYT TIL SANGEN FIESTA EN ELORZA

Fiesta en Elorza betyder "fest i Elorza". Elorza er en lille by i Venezuela langt ude på landet. Hvert år den 19. marts fejrer indbyggerne landsbyens skytshelgen og sangen beskriver det smukke landskab omkring byen og de festklædte piger og drenge.

Spil nummeret for eleverne, og lad dem i første omgang lytte til musikken.

- Hvordan er stemningen i musikken?
- Hvad tror eleverne, at musikken skildrer ud fra grundstemningen i musikken?

SKYTSENGEL

Langt den største del af befolkningen i Sydamerika er katolikker. I biblen optræder ordet skytsengel ikke, men i den katolske tro har skytsengle til opgave at beskytte den enkelte. Kirker og hele byer kan også være opkaldt efter og beskyttet af en skytsengel.

Giv eleverne elevarket, *Fiesta en Elorza*, hvor musikerne er afbilledet midt på arket. Tegn festen rundt om musikerne.

Hvad og hvem er med til fest? Er der flere musikere og hvad spiller de mon på? Er der legende børn, dansende par, en gammel bedstefar med farverige maracas i hænderne, kulørte drinks...?

MUSIK – 2-3 LEKTIONER

DU SKAL BRUGE

TIL DANS:

- God plads
- Dansevideo med Ernesto og Signe vimeo.com/551817673
- Quizás, quizás, quizás lms.dk/katalogvisning/?pid=8487
- Mas que nada lms.dk/katalogvisning/?pid=8487

TIL PERCUSSION-FORSTÅELSE/SAMMENSPIL:

- Instrument-præsentation med Signe og Ernesto vimeo.com/547872227
- Denne hjemmeside <https://www.musiklopedia.dk/percussion>
- Alle musiklokalets percussioninstrumenter

DANS CHA-CHA-CHA MED SIGNE OG ERNESTO

Hvis man ikke før har haft chancen for at danse en cha-cha-cha får man chancen nu! Signe og Ernesto fra The Latin Clásico har lavet en lille video, hvor de viser grundtrinnet til dansen - og eleverne skal naturligvis danse med.

Cha-cha-cha er oprindeligt en dans fra Cuba. Dansens rytme siges at være opfundet af en cubansk violinist i en komposition fra begyndelsen af 1950'erne med rødder i en ældre cubansk danseart. Dansen kom til USA og Europa nogle år senere og blev meget populær.

I Danmark kender vi bedst cha-cha-cha'en som en af de danse, der konkurreres i ved standard-dansekurrencer over hele verden og fra "Vild med dans".

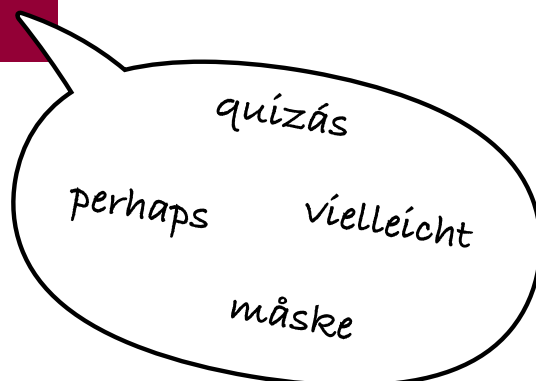
Se videoen sammen med eleverne.

Lad herefter eleverne øve trinnene "step by step" sammen med Signe og Ernesto.

Sæt til sidst eleverne sammen to og to, og lad dem øve sig parvis til nummeret Quizás, quizás, quizás.

SYNG MED PÅ KORET I QUIZÁS, QUIZÁS, QUIZÁS

Quizás betyder "måske" på spansk. I slutningen af sangen synger The Latin Clásico "måske" på flere forskellige sprog - spansk, dansk, engelsk, tysk - som det kan være sjovt at synge med på. Noder og tekst kan findes under Undervisningsmaterialer til musik

SIGNE OG ERNESTO PRÆSENTERER FORSKELLIGE PERCUSSION-INSTRUMENTER

Percussio betyder oprindeligt "slag" eller "stød". Det giver god mening, for når man spiller på percussion, spiller man på en gruppe af instrumenter, som også kaldes "slagtøj".

Den der spiller percussion i et band, kalder man en percussionist.

Signe og Ernesto præsenterer forskellige instrumenter

- Maracas fra Venezuela, Cuba og Brasilien, der alle lyder forskelligt
- rasleæg
- claves
- guiro

Skolens musiklokale må have nogle bud på de gældende instrumenter. Disse præsenteres både ved navn og rytmer, som eleverne kan gøre efter, og evt. spille sammen med Ernesto og Signe via videoen.

Bagefter kan eleverne øve maracas-rytmen til nummeret Mas que nada.

Til sammenspil benyttes følgende rytmer:

The image shows musical notation for three percussion instruments: Claves, Maracas, and Guiro. The notation is organized into two measures, each with a 4-beat count (1, 2, 3, 4).
- **Claves:** The first measure has a half note on beat 1, a quarter rest on beat 2, a quarter note on beat 3, and a half note on beat 4. The second measure has a half note on beat 1, a quarter note on beat 2, a half note on beat 3, and a quarter rest on beat 4.
- **Maracas:** The notation consists of a series of 'x' marks on a horizontal line, indicating a steady, continuous rhythm across all 8 beats.
- **Guiro:** The notation shows a series of horizontal lines (scrapes) on a horizontal line, indicating a steady, continuous rhythm across all 8 beats.

SYNG MED

Noder og tekst til koret i Mas que nada, som Signe og Ernesto spiller deres brasilianske rytmer til på videoen, kan findes under Undervisningsmaterialer til musik. Så kan eleverne evt. øve sig i både at spille og synge på én gang.

LAV DIN EGEN MARACAS

HÅNDPERCUSSION

Signe og Ernesto spiller på håndpercussion. Håndpercussion hører til den gruppe percussion-instrumenter, som er håndholdte, og hvor lyden frembringes ved enten at slå, gnide, ryste og/eller skrabe på instrumentet. Der bruges en lang række af håndholdte instrumenter i latinamerikansk musik.

Oprindeligt er guiro'en lavet af en udhulet kalabas. En kalabas er et udhulet græskar, der er udnyttet til mange formål, både i Latinamerika og Afrika. Den hårde skal bevirker, at kalabas'en er anvendelig til både musikinstrumenter, skåle, æsker, skeer, piber - alt muligt.

Den guiro, som Ernesto spiller på i videoen, er sådan et græskar, men de guiros vi kender fra skolens musiklokale er som regel lavet af træ eller glasfiber.

LÆR HÅNDHOLDTE PERCUSSION-INSTRUMENTER ENDNU BEDRE AT KENDE

Gå evt. ind på musiklopedia.dk/percussion, hvor eleverne kan møde 18 forskellige håndholdte instrumenter - og høre, hvordan det enkelte instrument lyder.

Man kan vælge fælles at lytte til (måske bare et udvalg af) instrumenterne via linket. Herefter lægges alle de håndpercussion-instrumenter som musiklokalet kan frembringe i midten og eleverne sætter sig udenom i en kreds.

Eleverne prøver efter introduktionen til instrumenterne på skift at tage et instrument, frembringe lyden af det og fortælle, hvad instrumentet hedder.

Hvis skolen er i besiddelse af Ipads, kan eleverne sidde

to og to og lytte til instrumenterne udenfor musiklokalet ud fra en givet liste, se elevarket *Håndpercussion*. Herefter skiftes de til at finde et givet instrument i musiklokalet. Hvis 18 instrumenter er for mange, og man i øvrigt ikke har dem alle i musiklokalet, kan man krydse instrumenterne af på listen alt efter, hvad man har til rådighed. På elevarket *Håndpercussion* er der også mulighed for at notere, hvad instrumentet 'lyder som', hvis eleverne er klar til det. Så har de efterfølgende nemmere ved at huske instrumentet. Ellers kan man nøjes med at tale om det efterfølgende.

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL OBLIGATORISK INTRO

FIESTA

EN ELORZA

ELEVARK

UNDERVISNINGSMATERIALE TIL MUSIK

HÅNDPERCUSSION A

ELEVARK

tamburin

lyder som noget tyndt metal, der kunne ligge og rasle i en værktøjskasse

rytmeæg

lyder som lidt sand i bunden af en lille plastikspand

shaker

maracas

cabasa

koklokke

agogo

bjælder

triangel

HÅNDPERCUSSION B

ELEVARK

claves guiro

guayo

træblok

vibraslap

kastagnetter

shekere

klaptræ

fingerbækkener

SAMMENSPIL

Claves

Maracas

Guero

1 2 3 4 1 2 3 4

The musical score is written for three percussion instruments: Claves, Maracas, and Guero. The Claves part consists of two measures of music, each containing four eighth notes. The Maracas part consists of two measures of music, each containing four eighth notes. The Guero part consists of two measures of music, each containing four eighth notes. The score is written in 4/4 time and is divided into two measures by a vertical line. The Claves part is written on a single staff, while the Maracas and Guero parts are written on staves with a brace on the left. The Guero part includes a wavy line under the first and third measures, indicating a specific playing technique. The Maracas part includes a wavy line under the first and third measures, indicating a specific playing technique. The Claves part includes a wavy line under the first and third measures, indicating a specific playing technique.

NODER TIL MAS QUE NADA/ QUIZÁS, QUIZÁS, QUIZÁS

SERGIO MENDES / OSVALDO FARRÉS

MAS QUE NADA

Part

KOR:

OH - OH, AH - I - YAH - AI - YO - OH, O - BA, O - BA, O -

5

Part

BA!

OH - O - O - O - O - OH, AH - I - YAH - AI - YO - OH, O - BA, O - BA, O -

9

Part

BA!

O - BA, O - BA, O - BA! O - BA, O - BA, O -

13

Part

BA!

17

Part

QUIZAS, QUIZAS, QUIZAS

KOR:

QUI - ZÁS, QUI - ZÁS, QUI - ZÁS, MÃ -
SKE, MÃ - SKE, MÃ - SKE, PER -
HAPS, PER - HAPS, PER - HAPS, VIEL -
LEICHT, VIEL - LEICHT, VIEL - LEICHT, QUI -

21

Part

ZÁS, QUI - ZÁS, QUI - ZÁS, TU - SINO TAK!

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

THE LATIN CLÁSICO

Stammer salsa fra Cuba, og hvor er det nu, sambaen kommer fra? Er mexicansk mad virkelig så stærkt, at man kommer til at spy flammer? Er det rigtigt, at alle venezuelanere kan fange tyre med lasso? Hvad er overhovedet forskellen på musikken og instrumenterne fra de forskellige lande i Latin- og Sydamerika?

Disse spørgsmål og mange andre vil I få svar på, når I tager med os på en musikalsk og kulturel rejse til det Sydamerikanske kontinent. Fakta og måske en enkelt røverhistorie vil blive spillet, sunget, danset og fortalt af tre ægte, garvede latino-gøglere og én pæredansk rejseguide.

The Latin Clásico

MUSIKERNE ER

Elvio Bravo Muñoz - sang og guitar

Yasser Morejón Pino - sang og bas

Signe Asmussen Manuitt - sang, violin og percussion

Ernesto Manuitt Hernández - sang, cuatro og percussion

UNDERSVINGSMATERIALE

Udover en introduktion til The Latin Clásico indeholder materialet forskellige opgaver/øvelser til musikundervisningen. Materialet har særligt fokus på håndholdte percussioninstrumenter og bevægelse til latinamerikanske rytmer.

MUSIKEKSEMPLER TIL FORBEREDELSEN

- Quizas
- Fiesta en Elorza
- Ma que nada

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og The Latin Clásico

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

Her finder du også musikeksempler til brug i undervisningen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Indskolingen
Antal elever:	200
Opstillingstid:	50 minutter
Nedtagningstid:	30 minutter
Hjælpere:	Nej tak
Lokale:	Rum med god akustik, fx gymnastiksal. (Helst ikke sportshal). Ikke gennemgangslokale
Scene:	Plads til fire stole uden armlæn, som stilles til rådighed af skolen. Desuden plads til fire mikrofoner, to forstærkere og to højtalere, som musikerne selv medbringer.
Mørklægning:	Nej tak
Publikum:	I halvcirkel foran musikerne med plads til bevægelse
Strøm:	Ja tak - til to forstærkere, to højtalere og en mixerpult. Kabeltromle stilles til rådighed for gruppen.
Omsklædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe, te (gerne sukker) – gerne lidt frugt og brød
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON

Foto: Camilla Schiøler

Signe Asmussen Manuitt

Mobil: 2091 0856

E-mail: mail@signeasmussen.dk

HUSK AT EVALUERE

Skolernes evaluering af koncerterne og undervisningsmaterialet er vigtig for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen, så derfor opfordrer vi jer til at evaluere efter hver koncert. Det foregår elektronisk via nettet og tager kun få minutter. Evalueringsskemaet findes i skolens koncertplan på www.lms.dk. Brug skolens login for at komme til koncertplanen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

I koncertplanen vil I også kunne se musikernes evalueringer af mødet med jeres elever, ligesom musikerne vil kunne se jeres.

KONCERT

Foto:

THE LATIN CLÁSICO

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

ernestomanuitt.com/projects.html

facebook.com/thelatinclasico/

youtu.be/x5w8hoA90WU

